

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

I 2023-02-27 Nr. (23.2Mr-55) STAP-121

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO

Finansų ministerija išnagrinėjo Jūsų pateiktą derinti Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 11¹, 12, 18, 19, 21, 24, 25 ir 33 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą ir informuoja, kad pagal kompetenciją pastabų ir pasiūlymų neturi.

Ramutė Petrošė, tel. (8 5) 239 00 31, el. paštas ramute.petrose@finmin.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius, tel. (8 5) 266 1400,
faks. (8 5) 266 1402, el. p. ministerija@sam.lt, <http://www.sam.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603472

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai 2023-03

Nr. ([2023] 1.1.5Mr -421)10-
I (23.2Mr-55) SD-790 ir
(23.2Mr-55) STAP-121

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija susipažino su Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parengtu Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 111, 12, 18, 19, 21, 24, 25 ir 33 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu.

Informuojame, kad pagal kompetenciją pastabų neturime.

Viceministrė

Danguolė Jankauskienė

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2, 01124 Vilnius, tel. (8 5) 219 1225/219 1152, el. p. smmin@smm.lt, <http://www.smm.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091.
Atsisk. sąsk. LT30 7300 0100 0245 7205 „Swedbank“, AB, kodas 73000

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos ir darbo
ministerijai

2023- Nr.
Į 2023-02-27 Nr. (23.2 Mr-55) STAP-121

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, įvertinusi Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2023 m. vasario 27 d. raštu Nr. (23.2 Mr-55) STAP-121 „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymo projekto“ pateiktą derinti Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX- 110 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 11¹, 12, 18, 19, 21, 24, 25 ir 33 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – įstatymo projektas), pagal kompetenciją teikia pasiūlymus.

Siekdami dermės su Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme vartojamomis sąvokomis, taip pat siekdami studijuojančių asmenų lygiateisiškumo principo įgyvendinimo, siūlome patikslinti įstatymo projekto 5 straipsnio 2 dalimi keičiamo Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 8 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Ligos išmoką turi teisę gauti ir apdraustieji asmenys iki 26 metų, kurie iki laikinojo nedarbingumo pradžios dienos neįgijo šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatyto stažo dėl to, kad nurodytais laikotarpiais mokėsi pagal bendrojo ugdymo programą ar pagal **formaliojo** profesinio mokymo programą bei studijavo aukštosiose mokyklose pagal ~~nuolatinės formos~~ studijų programą **arba doktorantūroje**, jeigu laikinasis nedarbingumas prasideda per 6 mėnesius nuo bendrojo ugdymo programos, **formaliojo** profesinio mokymo programos arba aukštojo mokslo studijų programos baigimo ir atitinkamo išsilavinimo **ir (ar) kvalifikacijos įgijimo** (pagal mokymosi ir (ar) kvalifikacijos pasiekimus įteisinantį dokumentą).“

Švietimo, mokslo ir sporto viceministras

Ramūnas Skaudžius

VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO VALDYBA PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS

Biudžetinė įstaiga, Konstitucijos pr. 12-101, LT-09308 Vilnius,
tel. (8 5) 272 4864, el. p. info@sodra.lt, informacija telefonu 1883.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 191630223

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS
APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJAI
A. Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius

2023-03- Nr. (1.59E) I-
į 2023-02-27 Nr. (23.2Mr-55) SD-790

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO PROJEKTO

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Fondo valdyba) susipažino su pateiktu derinimui Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 11¹, 12, 18, 19, 21, 24, 25 ir 33 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Projektas) ir teikia šias pastabas bei pasiūlymus:

1. Projekto 3 straipsnio 2 dalimi keičiama Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 5 straipsnio 3 dalis. Manome, kad Projekto 3 straipsnio 2 dalies 2 punkte siūloma nuostata apriboja teisę gauti tėvystės išmoką įtėviui, kuris iki įvaikinimo globojo tą patį vaiką, tačiau jam, kaip globėjui, nebuvo suteiktos atostogos šiam vaikui prižiūrėti, bet kaip globėjas, gavo šio vaiko priežiūros išmoką. Pagal Lietuvos Respublikos darbo kodekso 133 straipsnio 2 dalį, tėvystės atostogos įvaikinus vaiką yra suteikiamos, jeigu įtėviui tam pačiam vaikui prižiūrėti nebuvo suteiktos atostogos vaikui prižiūrėti. Pagal Darbo kodekso 133 straipsnio 3 dalį, už šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų atostogų laiką mokama išmoka Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo nustatytais sąlygomis ir tvarka. Taigi, remiantis siūloma Projekto 3 straipsnio 2 dalies nuostata, susidarys situacija, kai įtėviui bus suteiktos tėvystės atostogos, tačiau tėvystės išmoka jų laikotarpiu nebus mokama. Manome, kad socialiniu požiūriu nemokėti įtėviui už tėvystės atostogų laiką tėvystės išmokos yra neteisinga.

2. Projekto 5 straipsnio 1 dalimi keičiamas Įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 3 punktas. Siūlome Projekto 5 straipsnio 1 dalį išdėstyti taip (lyginamasis variantas):

„3) iki laikinojo nedarbingumo pradžios dienos turi ne trumpesnę kaip 3 mėnesių per paskutinius 12 mėnesių arba ne trumpesnę kaip 6 mėnesių per paskutinius 24 mėnesius ligos socialinio draudimo stažą, išskyrus atvejus, numatytus šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse, taip pat atvejus, kai **ligos išmoka** dvi pirmąsias ligos dienas ~~ligos išmoka~~ moka darbdavys.“

3. Projekto 6 straipsniu keičiamas Įstatymo 9 straipsnis. Siekiant teisinio aiškumo siūlome Projekto 6 straipsnio 3 dalį patikslinti ir šią dalį išdėstyti taip (lyginamasis variantas):

„3. Apdraustiesiems asmenims, kurie asmens sveikatos priežiūros įstaigose, teikiančiose dienos stacionaro ar stacionarinio priklausomybės ligų gydymo paslaugas, savanoriškai gydossi patologinį potraukį į azartinius lošimus, priklausomybės sindromą vartojant psichoaktyvias medžiagas, ligos išmoka iš Valstybinio socialinio draudimo fondo lėšų pradedama mokėti šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka ir **ligos išmoka** mokama ne ilgiau kaip 40 kalendorinių dienų ~~ilgiau kaip 40 kalendorinių dienų~~ **daugiau kaip 2 kartus per kalendorinius metus ir bendra ligos išmokos mokėjimo trukmė negali būti ilgesnė kaip 40 kalendorinių dienų per kalendorinius metus.**“

4. Projekto 7 straipsniu keičiamas Įstatymo 10 straipsnis. Siūlome Projekto 10 straipsnio 7 dalyje po žodžių „(globojamo vaiko)“ išbraukti žodžius „iki 3 metų“, nes vaiko priežiūros atostogos (įvaikinimo atveju) gali būti suteiktos ir dėl vyresniojo nei 3 metų vaiko.

5. Projekto 16 straipsniu keičiama Įstatymo 33 straipsnio 5 dalis. Siūlome Projekto 16 straipsnyje po žodžio „jam“ vietoje žodžio „darbingumo“ įrašyti žodį „dalyvumo“, analogiškai, kaip ir kituose Įstatymo straipsniuose.

6. Projekto 17 straipsnyje siūlome nustatyti ne tik Projekto straipsnių įsigaliojimo datas, bet ir jų taikymo reikalavimus skiriant ir mokant išmokas – nuo teisės į išmoką įgijimo dienos ar nuo sprendimo priėmimo dienos, taip pat įvertinant, ar nuostata taikoma vaikams gimusiems iki 2022-12-31 ar 2023-01-01 ir vėliau. Taip pat, atsižvelgiant į tai, kad įgyvendinant teikiamus siūlymus Fondo valdyba turės pasiruošti atlikdama programinės įrangos keitimus, siūlome Projekto 17 straipsnio 2 dalyje nurodytų straipsnių įsigaliojimo datą nustatyti vėlesnę, t. y. 2023 m. spalio 1 d.

7. Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo ir sistemiškumo, kokiais atvejais skiriama motinystės išmoka vaiko iki 3 metų auginimo laikotarpiu, siūlome patikslinti Įstatymo 16 straipsnio 3 dalį ją išdėstant taip (lyginamasis variantas):

„3. Asmeniui, turinčiam šio straipsnio 1 dalyje nurodytą motinystės socialinio draudimo stažą ir per 24 mėnesius iki pirmosios nėštumo ir gimdymo atostogų dienos tapusiam neapdraustu asmeniu (pasibaigus darbo sutarčiai, atleistam iš tarnybos, nutraukusiam individualią ar kitą veiklą, sporto, atlikėjo veiklą arba pasibaigus draudimui pagal autorinę sutartį), motinystės išmoka mokama šio įstatymo 17 straipsnyje nustatyta tvarka. **Ši nuostata taikoma Motinystės išmoka, asmeniui turinčiam šio straipsnio 1 dalyje nurodytą motinystės socialinio draudimo stažą, taip pat skiriama, jeigu kitoms** nėštumo ir gimdymo atostogoms **atostogos, jeigu jos** prasideda prieš tai gimusio, globojamo ar įvaikinto vaiko auginimo iki 3 metų laikotarpiu.“

8. Atkreiptinas dėmesys, kad dėl Projekto 6 straipsnio 3 dalimi keičiamo Įstatymo 9 straipsnio 3 dalies nuostatų atitinkamai turėtų būti įvertintas poreikis tikslinti ir Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymą.

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius,
mob. tel. 8 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir
darbo ministerijai

2023-03- Nr.
Į 2023-02-27 Nr. (23.2Mr-55) SD-790

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-110 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 11¹, 12, 18, 19, 21, 24, 25 IR 33 STRAIPSNŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi derinimui pateiktą [Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 11¹, 12, 18, 19, 21, 24, 25 ir 33 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą](#) (toliau – Projektas), teikia teisinę išvadą.

1. Įvertinus Projekto 2 straipsniu teikiamą siūlymą, kyla pagrįstų abejonių dėl jo būtinumo. Pirma, manytina, remiantis galiojančia Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 4 straipsnio 4 dalies 3 punkto nuostata, Projektu siūlomoje formuluotėje aptariamas atvejis patenka į ją. Antra, Projekto rengėjai aiškinamajame rašte nenurodo problematikos, kuri galimai kyla (ar galėtų kilti) praktikoje, nepriėmus vertinamu straipsniu siūlomos nuostatos, pavyzdžiui, ar asmenims kyla neigiamų pasekmių, susijusių su keičiamos nuostatos taikymu. Atsižvelgiant į tai, prašytina aptartais aspektais papildomai įvertinti šią nuostatą ir argumentuotai spręsti dėl jos būtinumo. Kartu, siekiant teisinio aiškumo, svarstytina, ar nebūtų tikslinga numatyti, ar vartojant formuluotę „ankstesnės išmokos mokėjimo laikotarpiu“ omenyje turimos tik atitinkamos išmokos (pavyzdžiui, ligos išmokos mokėjimo laikotarpiu įgyjama teisė į naują ligos išmoką), t. y. jos turi sutapti, ar omenyje turima bet kokia kita išmoka (tą galima preziumuoti iš aiškinamojo rašto).

2. Įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje yra nustatytos sąlygos, tik kurioms esant, tėvas (įtėvis) įgyja teisę gauti tėvystės išmoką. Viena jų – įstatymų nustatyta tvarka yra išėjęs jam suteiktų tėvystės atostogų arba tėvystės laikotarpiu (2 punktas). Atitinkamai Lietuvos Respublikos darbo kodekso 133 straipsnio 2 dalyje yra nustatyti atvejai, kada nesuteikiamos šioje dalyje nurodytos atostogos, t. y. kai įvaikintas sutuoktinio vaikas arba kai įtėviui tam pačiam vaikui prižiūrėti jau buvo suteiktos atostogos vaikui prižiūrėti. Atsižvelgiant į tai, Projekto 3 straipsnio 2 dalyje keičiamame Įstatymo 5 straipsnio 3 dalies 2 punkte braukтина nuostata „jeigu įtėvis anksčiau negavo

vaiko priežiūros išmokos tam pačiam vaikui prižiūrėti arba nėra įvaikintas sutuoktinio vaikas“. Analogiškai vertintina ir 3 straipsnio 2 dalyje keičiamame Įstatymo 5 straipsnio 3 dalies 3 punkte vartojama nuostata „jeigu įmotė (įtėvis) anksčiau negavo vaiko priežiūros išmokos tam pačiam vaikui prižiūrėti arba nėra įvaikintas sutuoktinio vaikas“ (sistemiškai kartu su Įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu ir Darbo kodekso 134 straipsnio 2 dalimi).

3. Projekto 4 straipsnio 1 dalimi keičiamoje Įstatymo 6 straipsnio 2 dalies formuluotėje „buvusių iki praeito kalendorinio mėnesio prieš teisės gauti motinystės išmoką atsiradimo mėnesį“ trūksta aiškumo: ar šiuo atveju būtų taikoma 12 kalendorinių mėnesių (tiek „sumavimas“ laikotarpių Lietuvoje, ir užsienyje, tiek laikotarpio vertinimas tik Lietuvoje) sąlyga, ar ne. Priklausomai nuo Projekto rengėjų tikslų, siūlytina atitinkamai tikslinti vertinamą nuostatą.

4. Teisingumo ministerijos nuomone, jeigu Projekto 4 straipsnio 3 dalimi teikiamas siūlymas yra susiję su Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2022 m. liepos 7 d. nutarimu, kuriuo buvo pripažinta, kad atitinkama Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 10 straipsnio 9 dalies nuostata prieštaravo Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui, šie argumentai ir turėtų būti dėstomi Projekto aiškinamajame rašte, siekiant pagrįsti teikiamą siūlymą.

5. Projekto 4 straipsnio 4 dalyje siūloma numatyti nuostatą „maksimalus kompensuojamasis uždarbis, taikomas šio įstatymo 24 straipsnio 7 dalyje nustatytu atveju, negali viršyti dviejų šalies vidutinių mėnesinių darbo užmokesčių, galiojusių užpraeitą ketvirtį iki pajamų ir (ar) išmokų *gavimo dienos*, dydžio“. Tačiau pagal Įstatymo 24 straipsnio 7 dalį ir 6 straipsnio 5 dalį maksimalus kompensuojamasis uždarbis vaiko priežiūros išmokoms apskaičiuoti negali viršyti dviejų šalies vidutinių mėnesinių darbo užmokesčių, galiojusių užpraeitą ketvirtį iki teisės gauti vaiko priežiūros išmoką *atsiradimo dienos*, dydžio. Siūlytina įvertinti aptartų nuostatų tarpusavio santykį ir prireikus atitinkamai tikslinti nuostatas.

6. Projekto 5 straipsnio 1 dalimi teikiamo siūlymo „taip pat atvejus, kai dvi pirmąsias ligos dienas ligos išmoką moka darbdavys“ dėstymas prieštarauja Įstatymo 9 straipsnio 1 dalies antrojo sakinio nuostatai „šio įstatymo 8 straipsnyje nustatytas sąlygas atitinkantiems asmenims“. Atsižvelgiant į tai, šis siūlymas turi būti tikslinamas, siekiant juo aiškiai numatyti, kad tai yra ne apskritai teisės į ligos išmokos mokėjimą išimtis, bet tik sąlyga, taikytina apdraustojo asmens turimam ligos socialinio draudimo stažui, kai darbdavio mokamoms pirmoms 2 ligos išmokos dienoms ligos socialinio draudimo stažo reikalavimas netaikomas.

7. Nors Projekto rengėjai aiškinamajame rašte nurodo, kad Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatyme numatyta, kad profesinis mokymas vykdomas pagal formaliojo ir

neformaliojo profesinio mokymo programas, tačiau kodėl Projekto 5 straipsnio 2 dalimi siūlo išskirti būtent *formaliojo* profesinio mokymo programas, nepateikia argumentų. Siūlytina šiuo aspektu papildomai pagrįsti teikiamą siūlymą. Kartu turėtų būti užtikrinti teisėti lūkesčiai ir tų asmenų, kurie iki vertinamos Projekto nuostatos įsigaliojimo mokėsi (mokysis) pagal *neformaliojo* profesinio mokymo programas, – akivaizdu, kad, įsigaliojus vertinamai nuostatai, tokie asmenys netektų teisės gauti ligos išmoką.

8. Siekiant išvengti skirtingo Projekto 6 straipsnyje keičiamos Įstatymo 9 straipsnio 3 dalies nuostatos „40 kalendorinių dienų 2 kartus per kalendorinius metus“ traktavimo, t. y. pagal Projekto rengėjų siekius, nurodytus aiškinamojo rašto 4 dalies 7 punkto 1-2 papunkčiuose, preziumuotina, jog siūloma vietoj 28 kalendorinių dienų ligos išmoką mokėti 40 kalendorinių dienų ir tą daryti 40 kalendorinių dienų per du kartus, tačiau iš pateiktos formuluotės taip pat galima suprasti, kad 40 kalendorinių dienų laikotarpis galėtų būti taikomas du kartus, išmoką mokant 80 kalendorinių dienų per metus, siūlytina tikslinti jos formuluotę, pavyzdžiui, vartojant Darbo kodekso 133 straipsnio 1 dalies konstrukciją „gali būti skaidomos į ne daugiau kaip dvi dalis“.

9. Projekto aiškinamojo rašto 3 punkto 8 papunkčio informacija, kuria siekiama paaiškinti Projekto 8 straipsnio 2 dalies ir Projekto 9 straipsnio siūlymus, jog „Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija 2022 m. gruodžio 12 d. rašte Nr. SR-4706 pasiūlė tikslinti <...> reguliavimą, papildant programomis, pagal kurias besimokančius asmenis galima būtų prižiūrėti ir gauti ligos išmoką“ nėra tinkama pagrįsti siūlomą įstatyminių reguliavimą. Siūlytina šios informacijos atsisakyti ir teisiniais argumentais pagrįsti siūlomą teisinį reguliavimą.

10. Projekto baigiamosiose nuostatose (Projekto 17 straipsnyje) turi būti nurodoma nuostatų taikymo tvarka, pereinamojo laikotarpio nuostatos, aiškiai ir nedviprasmiškai nurodant, kam būtų taikomos Projekto 4 straipsnio 1 ir 4 dalių nuostatos, Projekto 6 straipsnyje keičiamos Įstatymo 9 straipsnio 3 dalies nuostata, Projekto 7 straipsniu keičiamo Įstatymo 10 straipsnio nuostatos, Projekto 8 straipsnio 2 dalies nuostata, Projekto 11, 13, 14 straipsnių nuostatos: ar tik naujai skiriamoms išmokoms po atitinkamų nuostatų įsigaliojimo (kai asmuo įgyja teisę į atitinkamą išmoką po Projekto nuostatų įsigaliojimo), ar perskaičiuojant paskirtas išmokas (ar baigiant jas mokėti pagal iki Projekto nuostatų įsigaliojimo nustatytą tvarką).

Teisingumo ministrė

Ewelina Dobrowolska